

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра міжнародного та європейського права

МІЖНАРОДНЕ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНЕ ПРАВО

Силабус навчальної дисципліни

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Магістр права https://surl.li/cfhosd
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Рік підготовки, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС / 90 годин, у тому числі: лекційних занять – 18 годин, семінарських занять – 18 годин, самостійної роботи – 54 години
Форма семестрового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	Лекції, семінарські заняття, консультації: Іваницький Андрій Миронович доцент кафедри міжнародного та європейського права, доктор філософії, доцент am_ivanytsky@univer.km.ua https://univer.km.ua/profile/ivanytskyu-andriy-myronovych Профілі у наукових базах даних: ORCID https://orcid.org/0000-0002-3689-6334 Web of Science https://www.webofscience.com/wos/author/record/ADP-4670-2022 Google Scholar https://scholar.google.ru/citations?user=GqkCGBBoAAAAJ&hl=ru Academia.edu https://independent.academia.edu/АндрійМироновичІваницький
Розміщення курсу	Google classroom «МІЖНАРОДНЕ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНЕ

	ПРАВО»
Консультації	Офлайн консультації: згідно із затвердженим розкладом; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою та Google meet у робочі дні з 9.00 до 17.00

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення; ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань); ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті. Спеціальні компетентності СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності; СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні; СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції; СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію; СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні; СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів; СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності; СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування; СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів; СК 12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника; СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією; СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.
Програмні результати навчання	РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання; РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з

	правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами; РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження; РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи; РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання; РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг; РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права; РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції; РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу; РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів; РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування; РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування; РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.
Місце дисципліни в логічній схемі	<i>Попередні навчальні дисципліни:</i> - Проблеми нормотворення та правозастосування <i>Наступні навчальні дисципліни:</i> - Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод <i>Дисципліна пов'язана з такими вибірковими дисциплінами:</i> - Практика забезпечення конституційних прав людини
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Теоретико-правові засади міжнародного антидискримінаційного права. Тема 2. Універсальна система міжнародно-правового захисту від дискримінації. Тема 3. Європейська система захисту від дискримінації. Тема 4. Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони дискримінації. Тема 5. Антидискримінаційне право Європейського Союзу. Тема 6. Форми дискримінації та методика їх встановлення. Тема 7. Захист окремих категорій осіб від дискримінації. Тема 8. Національні механізми захисту від дискримінації. Тема 9. Сучасні тенденції розвитку міжнародного антидискримінаційного права.

Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	<i>Нормативно-правові акти та судова практика</i> 1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text. 2. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06 вересня 2012 року № 5207-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text. 3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08 вересня 2005 року № 2866-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text. 4. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр#Text. 5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text. 6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text. 7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text. 8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text. 9. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text. 10. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text. 11.. Case of Thlimmenos v. Greece (Application no. 34369/97): Judgment of the European Court of Human Rights of 06 April 2000. HUDOC. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ 12. Case of D.H. and Others v. the Czech Republic [GC] (Application no. 57325/00): Judgment of the European Court of Human Rights of 13 November 2007. HUDOC. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ 13. Case of Sejdić and Finci v. Bosnia and Herzegovina [GC] (Applications nos. 27996/06 and 34836/06): Judgment of the European Court of Human Rights of 22 December 2009. HUDOC. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ 14. Case of Konstantin Markin v. Russia [GC] (Application no. 30078/06): Judgment of the European Court of Human Rights of 22 March 2012. HUDOC. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ 15. Case of Biao v. Denmark [GC] (Application no. 38590/10): Judgment of the European Court of Human Rights of 24 May 2016. HUDOC. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ <i>Література</i> 1. Bell M. Anti-Discrimination Law and the European Union. Oxford: Oxford University Press, 2002. 212 p. 2. De Schutter O. The Prohibition of Discrimination under European Human Rights Law. Luxembourg: Office for Official Publications of the
--	--

	European Communities, 2011. 204 p. 3. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI). General Policy Recommendation No. 7 on National Legislation to Combat Racism and Racial Discrimination. Strasbourg: Council of Europe, 2003. 4. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI). General Policy Recommendation No. 15 on Combating Hate Speech. Strasbourg: Council of Europe, 2016. 5. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI). General Policy Recommendation No. 17 on Preventing and Combating Intolerance and Discrimination against LGBTI Persons. Strasbourg: Council of Europe, 2023. 6. European Union Agency for Fundamental Rights. Fundamental Rights Report 2025. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2025. 7. Gerards J. Convention Grounds: Rethinking the Grounds of Discrimination under the ECHR. Oxford: Hart Publishing, 2021. 352 p. 8. Kilkelly U. The European Convention on Human Rights and the Rights of Children. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2017. 188 p. 9. Lawson A. Disability and Equality Law in Britain: The Role of Reasonable Accommodation. Oxford: Hart Publishing, 2021. 436 p. 10. Schabas W. A. The European Convention on Human Rights: A Commentary. Oxford: Oxford University Press, 2015. 1408 p. 11. Schiek D. European Union Non-Discrimination Law. 3rd ed. London: Routledge, 2022. 540 p. 12. Wintemute R. Sexual Orientation and Human Rights. Oxford: Oxford University Press, 1997. 312 p. 13. Антонович М. М. Європейська система захисту прав людини: навчальний посібник. Київ: Києво-Могилянська академія, 2021. 384 с. 14. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право: сучасні тенденції розвитку. Ужгород: РІК-У, 2022. 560 с. 15. Шевчук С. В. Принцип верховенства права та практика Європейського суду з прав людини. Київ: Реферат, 2011. 448 с.
--	--

Навчальний контент

Тематичний план навчальної дисципліни	№ теми	Назва теми	Кількість годин											
			Денна форма навчання					Заочна форма навчання						
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
				Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	1	Теоретико-правові засади міжнародного антидискримінаційного права	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10

	2	Універсальна система міжнародно-правового захисту від дискримінації	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
	3	Європейська система захисту від дискримінації	10	2	2	-	-	6	10	2	1	-	-	7
	4	Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони дискримінації	10	2	2	-	-	6	10	2	1	-	-	7
	5	Антидискримінаційне право Європейського Союзу	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
	6	Форми дискримінації та методика їх встановлення	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6
	7	Захист окремих категорій осіб від дискримінації	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6
	8	Національні механізми захисту від дискримінації	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
	9	Сучасні тенденції розвитку міжнародного антидискримінаційного права	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
		Всього годин	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74
Методи навчання та форми поточного контролю	1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) слайдова презентація; 3) дискусія. На семінарських та практичних заняттях застосовуються: 1) дискусійне обговорення проблемних питань; 2) вирішення ситуаційних завдань (кейсів); 3) складання та розгляд окремих процесуальних документів. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах: 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції; 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях; 3) перевірка виконання поточних контрольних робіт у формі тестування; 4) захист підготовленого публічного виступу.													
Лекційні заняття	Лекційне заняття 1 Тема: Теоретико-правові засади міжнародного антидискримінаційного права 1. Поняття, предмет, система та метод міжнародного антидискримінаційного права. 2. Історичний розвиток міжнародно-правового принципу рівності та недискримінації.													

3. Принцип рівності як загальновизнаний принцип міжнародного права.
4. Поняття дискримінації та її юридичні ознаки.
5. Форми дискримінації: пряма, непряма, множинна, структурна та дискримінація за асоціацією.
6. Позитивні дії та концепція розумного пристосування.
7. Джерела міжнародного антидискримінаційного права та їх місце у правовій системі України.

Лекційне заняття 2

Тема: Універсальна система міжнародно-правового захисту від дискримінації

1. Організація Об'єднаних Націй як універсальний механізм захисту від дискримінації.
2. Загальна декларація прав людини та міжнародні пакти ООН.
3. Спеціалізовані міжнародні договори у сфері протидії дискримінації (CERD, CEDAW, CRPD, CRC).
4. Договірні органи ООН: склад, компетенція та процедура розгляду індивідуальних повідомлень.
5. Загальні коментарі та рекомендації комітетів ООН як джерело тлумачення міжнародних стандартів.

Лекційне заняття 3

Тема: Європейська система захисту від дискримінації

1. Антидискримінаційні стандарти Ради Європи.
2. Стаття 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
3. Протокол №12 до Конвенції та його значення.
4. Принцип автономного тлумачення поняття дискримінації.
5. Позитивні та негативні зобов'язання держав щодо забезпечення рівності.
6. Практика Європейської комісії проти расизму та нетерпимості (ECRI).
7. Значення Європейської соціальної хартії у сфері захисту від дискримінації.

Лекційне заняття 4

Тема: Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони дискримінації

1. Підходи ЄСПЛ до встановлення факту дискримінації.
2. Критерії порівнюваності ситуацій (Comparator Test).
3. Об'єктивне та розумне виправдання різного ставлення.
4. Межі свободи розсуду держав (Margin of Appreciation).
5. Особливості доказування у справах про дискримінацію.
6. Практика ЄСПЛ щодо дискримінації за окремими ознаками.
7. Значення прецедентної практики ЄСПЛ для національного правозастосування.

Лекційне заняття 5

Тема: Антидискримінаційне право Європейського Союзу

1. Становлення антидискримінаційної політики Європейського Союзу.
2. Принцип недискримінації у праві Європейського Союзу.
3. Хартія основоположних прав Європейського Союзу.
4. Директиви ЄС у сфері боротьби з дискримінацією.
5. Практика Суду Європейського Союзу щодо забезпечення принципу рівності.
6. Захист від дискримінації у сфері праці, освіти, соціального забезпечення та доступу до товарів і послуг.
7. Гармонізація законодавства України із правом Європейського Союзу.

	Лекційне заняття 6 Тема: Форми дискримінації та методика їх встановлення 1. Юридичні критерії встановлення дискримінації. 2. Пряма та непряма дискримінація. 3. Домагання, підбурювання до дискримінації та відмова у розумному пристосуванні. 4. Множинна та перехресна дискримінація. 5. Алгоритмічна дискримінація та використання систем штучного інтелекту. 6. Мова ворожнечі та злочини на ґрунті ненависті. 7. Особливості доказування дискримінації у міжнародних та національних судах. Лекційне заняття 7 Тема: Захист окремих категорій осіб від дискримінації 1. Міжнародні стандарти захисту прав жінок та забезпечення гендерної рівності. 2. Захист прав дітей та осіб з інвалідністю. 3. Захист представників національних меншин, корінних народів, біженців та внутрішньо переміщених осіб. 4. Заборона дискримінації за окремими ознаками. 5. Захист прав ЛГБТІК+ осіб у міжнародному праві. 6. Особливості застосування антидискримінаційних стандартів в умовах воєнного стану. 7. Практика ЄСПЛ щодо захисту вразливих категорій населення.. Лекційне заняття 8 Тема: Національні механізми захисту від дискримінації 1. Система захисту від дискримінації в Україні. 2. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». 3. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. 4. Судовий захист від дискримінації в Україні. 5. Практика Верховного Суду та Конституційного Суду України. Лекційне заняття 9 Тема: Сучасні тенденції розвитку міжнародного антидискримінаційного права 1. Новітні виклики міжнародного антидискримінаційного права. 2. Цифровізація, алгоритмічна дискримінація та штучний інтелект. 3. Захист персональних даних у контексті забезпечення принципу недискримінації. 4. Біоетика та антидискримінаційні стандарти. 5. Дискримінація у сфері праці, освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення.
Семінарські заняття	Семінарське заняття 1 Тема: Теоретико-правові засади міжнародного антидискримінаційного права <i>Питання для усного опитування та дискусії</i> 1. Поняття, предмет, система та метод міжнародного антидискримінаційного права. 2. Історичний розвиток міжнародно-правового принципу рівності та недискримінації. 3. Принцип рівності як загальновизнаний принцип міжнародного права. 4. Поняття дискримінації та її юридичні ознаки. 5. Форми дискримінації: пряма, непряма, множинна, структурна та дискримінація за асоціацією. 6. Позитивні дії та концепція розумного пристосування. 7. Джерела міжнародного антидискримінаційного права та їх місце у правовій системі України.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 2

Тема: Універсальна система міжнародно-правового захисту від дискримінації

Питання для усного опитування та дискусії

1. Організація Об'єднаних Націй як універсальний механізм захисту від дискримінації.
2. Загальна декларація прав людини та міжнародні пакти ООН.
3. Спеціалізовані міжнародні договори у сфері протидії дискримінації (CERD, CEDAW, CRPD, CRC).
4. Договірні органи ООН: склад, компетенція та процедура розгляду індивідуальних повідомлень.
5. Загальні коментарі та рекомендації комітетів ООН як джерело тлумачення міжнародних стандартів.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 3

Тема: Європейська система захисту від дискримінації

Питання для усного опитування та дискусії

1. Антидискримінаційні стандарти Ради Європи.
2. Стаття 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
3. Протокол №12 до Конвенції та його значення.
4. Принцип автономного тлумачення поняття дискримінації.
5. Позитивні та негативні зобов'язання держав щодо забезпечення рівності.
6. Практика Європейської комісії проти расизму та нетерпимості (ECRI).
7. Значення Європейської соціальної хартії у сфері захисту від дискримінації.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 4

Тема: Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони дискримінації

Питання для усного опитування та дискусії

1. Підходи ЄСПЛ до встановлення факту дискримінації.
2. Критерії порівнюваності ситуацій (Comparator Test).
3. Об'єктивне та розумне виправдання різного ставлення.
4. Межі свободи розсуду держав (Margin of Appreciation).
5. Особливості доказування у справах про дискримінацію.
6. Практика ЄСПЛ щодо дискримінації за окремими ознаками.
7. Значення прецедентної практики ЄСПЛ для національного правозастосування.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 5

Тема: Антидискримінаційне право Європейського Союзу

Питання для усного опитування та дискусії

1. Становлення антидискримінаційної політики Європейського Союзу.
2. Принцип недискримінації у праві Європейського Союзу.
3. Хартія основоположних прав Європейського Союзу.
4. Директиви ЄС у сфері боротьби з дискримінацією.
5. Практика Суду Європейського Союзу щодо забезпечення принципу рівності.
6. Захист від дискримінації у сфері праці, освіти, соціального забезпечення та доступу до товарів і послуг.

7. Гармонізація законодавства України із правом Європейського Союзу.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 6

Тема: Форми дискримінації та методика їх встановлення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Юридичні критерії встановлення дискримінації.
2. Пряма та непряма дискримінація.
3. Домагання, підбурювання до дискримінації та відмова у розумному пристосуванні.
4. Множинна та перехресна дискримінація.
5. Алгоритмічна дискримінація та використання систем штучного інтелекту.
6. Мова ворожнечі та злочини на ґрунті ненависті.
7. Особливості доказування дискримінації у міжнародних та національних судах.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 7

Тема: Захист окремих категорій осіб від дискримінації

Питання для усного опитування та дискусії

1. Міжнародні стандарти захисту прав жінок та забезпечення гендерної рівності.
2. Захист прав дітей та осіб з інвалідністю.
3. Захист представників національних меншин, корінних народів, біженців та внутрішньо переміщених осіб.
4. Заборона дискримінації за окремими ознаками.
5. Захист прав ЛГБТІК+ осіб у міжнародному праві.
6. Особливості застосування антидискримінаційних стандартів в умовах воєнного стану.
7. Практика ЄСПЛ щодо захисту вразливих категорій населення..

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 8

Тема: Національні механізми захисту від дискримінації

Питання для усного опитування та дискусії

1. Система захисту від дискримінації в Україні.
2. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».
3. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
4. Судовий захист від дискримінації в Україні.
5. Практика Верховного Суду та Конституційного Суду України.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 9

Тема: Сучасні тенденції розвитку міжнародного антидискримінаційного права

Питання для усного опитування та дискусії

1. Новітні виклики міжнародного антидискримінаційного права.
2. Цифровізація, алгоритмічна дискримінація та штучний інтелект.
3. Захист персональних даних у контексті забезпечення принципу недискримінації.
4. Біоетика та антидискримінаційні стандарти.
5. Дискримінація у сфері праці, освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення.

	<u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.
Самостійна робота студентів	Бали за самостійну роботу можна здобути такими шляхами: 1) скласти визначені викладачем документи, виконання практичних завдань із застосуванням сучасних інформаційних технологій; 2) виконати індивідуальне завдання у формі науково-дослідної роботи на тему, погоджену із викладачем; 3) за результатами неформальної освіти.

Політика та контроль

Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Перескладання лекції: виконання презентації по питаннях теми пропущеної лекції. Перескладання семінарського заняття: усне опитування по питаннях пропущеного семінару та проходження тестування.
Підсумковий контроль	Питання для підготовки до підсумкового контролю 1. Поняття, предмет та система міжнародного антидискримінаційного права. 2. Принцип рівності як загальновизнаний принцип міжнародного права. 3. Поняття дискримінації та її юридичні ознаки. 4. Форми дискримінації у міжнародному праві. 5. Пряма та непряма дискримінація: поняття та критерії розмежування. 6. Множинна (intersectional) дискримінація та її особливості. 7. Дискримінація за асоціацією та структурна дискримінація. 8. Позитивні дії (affirmative action) як виняток із принципу формальної рівності. 9. Концепція розумного пристосування (reasonable accommodation). 10. Джерела міжнародного антидискримінаційного права. 11. Загальна декларація прав людини як основа міжнародних антидискримінаційних стандартів. 12. Принцип недискримінації у Міжнародному пакті про громадянські і політичні права. 13. Заборона дискримінації у Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права. 14. Конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (CERD). 15. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW). 16. Конвенція про права осіб з інвалідністю (CRPD). 17. Конвенція про права дитини (CRC) та принцип недискримінації. 18. Компетенція договірних органів ООН у сфері протидії дискримінації. 19. Загальні коментарі та рекомендації комітетів ООН як джерело тлумачення міжнародного права. 20. Процедура розгляду індивідуальних повідомлень договірними органами ООН.

	21. Антидискримінаційні стандарти Ради Європи. 22. Стаття 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. 23. Протокол №12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. 24. Межі застосування статті 14 Конвенції. 25. Позитивні та негативні зобов'язання держав щодо забезпечення рівності. 26. Практика Європейської комісії проти расизму та нетерпимості (ECRI). 27. Антидискримінаційні стандарти Європейської соціальної хартії. 28. Взаємозв'язок міжнародної та європейської систем захисту від дискримінації. 29. Автономне тлумачення поняття дискримінації у практиці ЄСПЛ. 30. Межі свободи розсуду держав (Margin of Appreciation) у практиці ЄСПЛ. 31. Критерії встановлення факту дискримінації у практиці ЄСПЛ. 32. Comparator test у практиці Європейського суду з прав людини. 33. Розподіл тягаря доказування у дискримінаційних справах. 34. Практика ЄСПЛ щодо дискримінації за ознакою статі. 35. Практика ЄСПЛ щодо дискримінації за ознакою раси та етнічного походження. 36. Практика ЄСПЛ щодо дискримінації за ознакою релігії, мови та громадянства. 37. Практика ЄСПЛ щодо дискримінації за ознакою віку, інвалідності та сексуальної орієнтації. 38. Значення практики ЄСПЛ для національного правозастосування. 39. Поняття та система антидискримінаційного права Європейського Союзу. 40. Основні директиви Європейського Союзу у сфері боротьби з дискримінацією. 41. Практика Суду Європейського Союзу щодо забезпечення принципу недискримінації. 42. Заборона дискримінації у сфері праці відповідно до права Європейського Союзу. 43. Захист від дискримінації у сфері освіти, соціального забезпечення та доступу до товарів і послуг. 44. Гармонізація законодавства України із антидискримінаційним правом Європейського Союзу. 45. Система захисту від дискримінації в Україні. 46. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». 47. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у сфері протидії дискримінації. 48. Судовий захист від дискримінації та практика Верховного Суду України. 49. Виклики сучасного міжнародного антидискримінаційного права: цифровізація, штучний інтелект, алгоритмічна дискримінація. 50. Перспективи розвитку міжнародного антидискримінаційного права та імплементації міжнародних стандартів у правову систему України.
Критерії оцінювання	Оцінювання здійснюється відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється

	Відповідно до такої схеми: <pre> graph TD A[Вивчення навчальної дисципліни 100 балів] --> B[Очна денна, вечірня форма навчання] A --> C[Заочна дистанційна форма навчання] B --> D[до 10 балів – за результатами навчання під час лекцій] C --> E[до 5 балів – за результатами навчання під час лекцій] D --> F[до 30 балів – за результатами навчання під час семінарських практичних, лабораторних занять] E --> G[до 25 балів – за результатами навчання під час семінарських практичних, лабораторних занять] F --> H[до 20 балів – за результатами самостійної роботи] G --> I[до 30 балів – за результатами самостійної роботи] H --> J[до 40 балів – за результатами складання семестрового контролю] I --> J </pre> Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі заліку. У випадку необхідності проведення заліку онлайн, він проводиться у формі тестування із застосуванням комп'ютерних технологій в режимі реального часу. До семестрового контролю допускаються здобувачі освіти, які до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопичили за поточний контроль не менше 36 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання набраних здобувачем вищої освіти балів з поточного та семестрового контролю. За умови, якщо здобувач вищої освіти накопичив за поточний контроль 20-35 балів він допускається до складання заліку створений деканом факультету комісії. Якщо здобувач вищої освіти до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопичив за поточний контроль менше 20 балів, йому у відомості виставляється підсумкова оцінка «F» і такий здобувач має право на повторне вивчення відповідної навчальної дисципліни.
Можливість визнання результатів неформальної освіти	Результати неформальної освіти здобувача (участь у вебінарах, курсах, круглих столах, інших заходах за тематикою пов'язаною із вивченням навчальної дисципліни) можуть бути визнані у порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (https://cutt.ly/Ee8mmyUb). Результати неформальної освіти здобувача можуть бути визнані шляхом повного або часткового зарахування балів за самостійну роботу.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету (https://surl.li/eqbt0y) Кодекс академічної доброчесності Хмельницького університету управління

	та права імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/5rMH6Rjj). Положення про систему запобігання академічному плагіату в академічних та наукових текстах у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/8rMH7UJZ)
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (https://surl.li/xddcxm). Процедура звернення з апеляцією на результати підсумкового контролю передбачена п. 3.8.8 Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0).
Зворотній зв'язок	1. Під час аудиторних занять, консультацій. 2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті. 3. На корпоративну електронну пошту am_ivanytsky@univer.km.ua

РОЗРОБНИК доцент кафедри міжнародного та європейського права, доктор філософії, доцент **Андрій ІВАНИЦЬКИЙ**

СХВАЛЕНО рішення кафедри міжнародного та європейського права від 17 червня 2026 року, протокол № 13.

Завідувач кафедри міжнародного та європейського права

Світлана ЛОЗІНСЬКА

**Погоджено
Гарант освітньої програми**

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Обліковий обсяг – 0,79 ум.др.арк.